

Коли наука і бізнес разом – досвід Ізраїлю для України (Радіо Свобода)

«За ці 30 років Ізраїль став нацією стартапів» – нобелівський лауреат

Найважливішим ресурсом сьогодні є «людська винахідливість», таку думку озвучив ізраїльський вчений, лауреат Нобелівської премії-2011 з хімії Дан Шехтман під час свого візиту до Києва. І наголосив, що саме нові технології здатні змінити напружену ситуацію, яка нині панує у світі. Вчений розповів, як розвивати сучасні технології та успішно поєднувати науку та бізнес. У Міністерстві освіти вважають цей досвід корисним, адже у період війни як ніколи важливо будувати міст «від науки до виробництва».

Причина усіх конфліктів у світі – бідність, переконаний нобелівський лауреат з хімії та автор курсу з технологічного підприємництва Дан Шехтман. Вчений вірить, що ситуацію може змінити розвиток технологій. Він наголошує, що сьогодні найважливішим для будь-якої країни є не природні ресурси, а «людська винахідливість».

«У світі постійно вирують війни і я не говорю конкретно про конфлікт між Україною та Росією. Причина цьому – бідність. Люди просто хочуть жити добре. В бідних країнах це неможливо через диктаторський режим, слабе підприємництво. Ось чому я стаю на захист технологічного прогресу, бо це ключ до миру і процвітання у світі. Якби ці бідні країни технологічно розвивалися, у них би змінився світогляд. Якби їхні люди мали хорошу освіту, отримували підтримку уряду, якби працювала ринкова економіка, а про корупцію не йшлося, то бідні країни мали б шанс», – зазначив Шехтман.

Саме тому у 1966 р. Дан Шехтман започаткував курс технологічного підприємництва. Понад 30 років він навчає студентів поєднувати наукові знання та бізнес. За ці роки його учнями стали близько 10 тисяч науковців Ізраїлю. Тепер це країна, яка експортує технології, говорить Шехтман.

«У той час в Ізраїлі не було стартапів, а нині ми маємо близько 5 тисяч компаній. Це дуже високий показник. Одні розвиваються менш успішно, інші – більше. У 2015 році сума від продажу компаній в Ізраїлі сягнула 15 мільярдів доларів. В чому полягає ідея продажу компаній? Ізраїльтяни реінвестують у стартапи. Особа продає компанію за мільярд доларів і тепер інвестує у 20 інших маленьких компаній. Тобто відбувається процес снігової кулі. Цих людей ми називаємо янголами: вони щось сіють і отримують врожай. Тобто за хорошу ідею ми отримуємо гроші», – говорить Шехтман.

Взяти на себе відповідальність і працювати

Для того, щоб створити технологічне суспільство, в першу чергу потрібні молоді спеціалісти, тому науковець пропонує українцям ізраїльський досвід: вивчати науку з 5 років. Вчений розповідає, що нині наука там настільки популярна, що діти просять селфі з Нобелівським лауреатом. А батьки мріють, щоб їхні діти були не юристами чи бухгалтерами, а інженерами-науковцями.

Шехтман наголошує: змінити систему, зробити революцію може одна людина, якщо візьме на себе відповідальність і почне працювати.

«Коли я почав викладати технологічне підприємництво, інститут сказав, що це не наука, ми не будемо таке викладати. Але було ухвалене рішення – запровадити один предмет. Система продовжувала працювати, однак за ці 30 років Ізраїль перейшов від країни, яка не мала стартапів, до країни, яка стала нацією стартапів», – каже Дан Шехтман.

Від науки до виробництва

Україна має людський потенціал і це головне, переконаний заступник міністра освіти і науки України **М. Стріха**. Проблема полягає у тому, щоб змусити промисловість використовувати розробки українських науковців. Тому Ізраїль у цьому сенсі для України є прикладом держави, яка «побудувала цей місток від науки до виробництва».

Ми все ще маємо блискучу фундаментальну науку, я можу стверджувати, що всі нобелівські лауреати з фізики у своєму найближчому колі мали українських співробітників

Максим Стріха

«Ходить сумний жарт: чи може бути в Україні Нобелівський лауреат? Правильна відповідь: може, але тільки проїздом. Сьогодні начебто він підтверджується, але водночас я хотів би наголосити, що ми все ще маємо блискучу фундаментальну науку, я можу стверджувати, що всі нобелівські лауреати з фізики у своєму найближчому колі мали українських співробітників», – говорить М. Стріха.

«Сьогодні Україна як ніколи потребує розвитку науки: під час війни нам необхідні власні технології оборонного озброєння. Це вагома мотивація, яка в свій час постала і перед Ізраїлем», – каже М. Стріха. І висловлює сподівання, що озвучений жарт якнайскоріше втратить свою актуальність.

«Copyright © 2015 RFE/RL, Inc. Передруковується з дозволу Радіо Вільна Європа / Радіо Свобода» (*Трегубова Я. Коли наука і бізнес разом – досвід Ізраїлю для України // Радіо Свобода (<http://www.radiosvoboda.org/content/article/27513348.html>). – 2016. – 26.01).*